

Решења задатака за такмичење ученика средњих школа из физике-I разред

1.а) У референтном систему везаном за ријеку (појас) брзине чамаца су $v_1' = v_1 - u$ (2 б) и $v_2' = v_2 - u$, (2 б) где је u брзина реке. Пошто су се оба чамца кретала исто време t_0 , и како по услову задатка интензитети брзина v_1' и v_2' остају исти и при кретању узводно, закључујемо да ће оба чамца стићи истовремено натраг до појаса након времена $t_1 = t_2 = t_0$ (6 б).

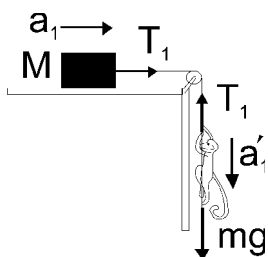
б) За време t_0 , први чамец се удаљио од појаса за $s_1 = v_1' t_0$ (4 б), а други за $s_2 = v_2' t_0$ (4 б). Пошто је $s_2 = 3s_1$ (2 б), следи $u = (3v_1 - v_2)/2$ (5 б).

2. Укупан пређени пут тијела за време од $t = 70$ s је

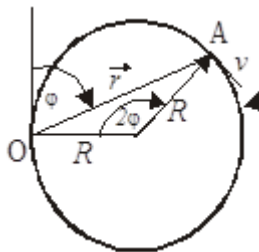
$s = ((v_0 + v_1)/2)t_1 + v_1 t_2 + ((v_1 + v_2)/2)t_3 + v_2 t_4 + ((v_2 + v_3)/2)t_5 + ((v_3 + v_4)/2)t_6 = 195$ m; где су $v_0 = 0$, $v_1 = 2$; $v_2 = 4$; $v_3 = 5$; $v_4 = 0$ [m/s], и $t_1 = t_2 = t_3 = t_4 = t_5 = 10$ s и $t_6 = 20$ s, (2 б по интервалу, 10 б за цијело решење). Средња брзина $v_{sr} = s/t = 2,79$ m/s (5 б), а убрзање у току последњих $t_6 = 20$ s је $a = (v_4 - v_3)/t_6 = -0,25$ m/s² (5 б, а 2 б за погрешан знак). У току првих $\tau = 40$ s кретања је $a_{sr} = (v_4 - v_0)/\tau = 0,1$ m/s² (5 б).

3.. Када се мајмун креће навише убрзањем a_m у односу на конопач, тијело се креће убрзањем a_1 , а мајмун $a_1' = a_1 - a_m$ (2б) у односу на плочу (сл. 1). По II Њутновом закону је $Ma_1 = T_1$ (2б) и $ma_1' = mg - T_1$ (2б), па је $T_1 = Mm(g + a_m)/(M + m)$ (4б). Када се мајмун креће наниже, на исти начин: $a_2' = a_2 + a_m$ (2б); $Ma_2 = T_2$ (2б) и $ma_2' = mg - T_2$ (2б), $T_2 = (Mm(g - a_m))/(M + m)$ (2 б), $T_1/T_2 = (g + a_m)/(g - a_m)$ (4б). За $T_1 = T_{max}$ је $a_m = a_{max}$, па је $a_{max} = (M + m)T_{max}/Mm - g$ (5 б).

4. У односу на тачку О угаона брзина тела је $\omega_0 = \Delta\varphi / \Delta t$ (4 б). Са слике 2 се види да је угаона брзина у односу на центар кружнице $\omega = \Delta(2\varphi) / \Delta t$ односно $\omega = 2\omega_0$ (8 б). Даље је интензитет брзине тела у односу на центар $v = \omega R$ (3 б). Пошто је брзина константна тангенцијална компонента убрзања једнака је нули, $a_t = 0$ (5 б) па је интензитет убрзања једнак нормалној компоненти $a = a_n = v^2 / R$ (5 б).

Слика 1.

Слика 2.